

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 14 września 2023 r.

w sprawie **J.R.**

uniewinnionego od czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

skargi obrońcy uniewinnionego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 11 maja 2023 r., sygn. akt II AKa 54/23

uchylającego do ponownego rozpoznania

wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. akt III K 95/21

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę,

2. obciążyć J.R. kosztami postępowania w przedmiocie skargi.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2022 r., sygn. akt III K 95/21, Sąd Okręgowy w Szczecinie uniewinnił oskarżonego J.R. i pozostałych oskarżonych K.R. oraz J.R.1 od popełnienia zarzuconych im czynów, kwalifikowanych w akcie oskarżenia z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej na niekorzyść wszystkich uniewinnionych Sąd Apelacyjny w Szczecinie, wyrokiem z dnia 11 maja 2023

r., sygn. akt II AKa 54/23, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Skargę od wyroku Sądu II instancji wniósł obrońca J.R. „z powodu naruszenia art. 437 KPK w części obejmującej orzeczenie o uchyleniu wyroku Sądu z 19.12.2022 r. w następstwie dowolnego, błędnego i sprzecznego ze wskazaniami przepisów art. 7 KPK, art. 4 KPK i art. 5 § 2 KPK, przyjęcia przez Sąd odwoławczy, że: Chociaż Sąd Okręgowy zgromadził kompletny materiał dowodowy, to jednak ocenił go w sposób pobieżny, dowolny i spreczny z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, a tym samym ocena ta nie pozostaje pod ochroną art. 7 kpk., a w konsekwencji podnoszę zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy wskazanego przez siebie przepisu, co miało oczywisty wpływ na treść zaskarżonego niniejszą skargą *wyroku*, gdyż doprowadziło do wydania w miejsce wyroku utrzymującego w mocy wyrok Sądu I instancji, wyroku kasatoryjnego, mimo że właściwa ocena przede wszystkim zeznań J.P. musi prowadzić do wniosku, że na podstawie tych zeznań niepodobna czynić prawdziwych, a więc tych, o których mowa w art. 2 § 2 KPK ustaleń faktycznych.”

Obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na skargę Zastępcy Prokuratora Rejonowego Szczecin-Niebuszewo w Szczecinie wniosła o jej oddalenie z powodu oczywistej bezzasadności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy uniewinnionego nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. skargę na wyrok sądu odwoławczego można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Przepis art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. stanowi zaś, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne

przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, podstawy uchylenia wyroku Sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 r., IV KS 3/19).

Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. W przypadku, gdy podstawą wydania kasatoryjnego orzeczenia Sądu odwoławczego jest konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, w postępowaniu skargowym wymagane jest dokonanie oceny, czy rzeczywiście taka potrzeba zachodzi. Kontrola skargowa powinna zatem dotyczyć tego, czy z powodu stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień, o których mowa w art. 438 k.p.k., pierwszoinstancyjny przewód sądowy powinien zostać powtórzony (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17). Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. samodzielnie i ponownie oceniał, czy zachowanie oskarżonego (uniewinnionego) wyczerpuje znamiona zarzucanego czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16). W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego Sąd Najwyższy nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania wyroku zmieniającego - nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 14/18).

W realiach przedmiotowej sprawy autor skargi kwestionuje merytoryczną ocenę materiału dowodowego przedstawioną przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie, odmienną od oceny przyjętej przez Sąd Okręgowy w Szczecinie. Treść skargi wniesionej przez obrońcę sprowadza się w istocie do polemiki z oceną dowodów przedstawioną przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie i wskazaniem powodów dla których prawidłowe jest stanowisko zajęte przez Sąd Okręgowy. Taki zabieg nie może jednak okazać się skuteczny, skoro jak wskazano wyżej zadaniem Sądu Najwyższego nie jest ponowna ocena dowodów, ani kontrola merytoryczna wydanego wyroku przez sąd odwoławczy, lecz wyłącznie kontrola tego, czy uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji nastąpiło z powodów wskazanych w art. 437 k.p.k.

Tymczasem podstawą uchylenia wyroku Sadu I instancji było stwierdzenie przez Sąd odwoławczy, że ocena prawidłowo zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dokonana została „w sposób pobieżny, dowolny i sprzeczny z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, a tym samym ocena ta nie pozostaje pod ochroną art. 7 kpk.” W obszernych wywodach Sąd Apelacyjny przedstawił powody dla których uznał, że zarówno ocena zeznań pokrzywdzonej składanych na różnych etapach postępowania, a także w postępowaniu cywilnym, jak też ustalone i wskazane zachowanie oskarżonych w tej sprawie osób, oraz zeznania innych świadków (w tym B.K., S.P.) ocenione zostały przez Sąd Okręgowy w sposób niekonsekwentny. Sąd Apelacyjny wskazał na okoliczności, które zostały w tej ocenie pominięte albo niedocenione w sposób należyty. W konsekwencji Sąd odwoławczy podkreślił, że „gdyby Sąd I instancji dokonał wnikliwej oceny całokształtu materiału dowodowego - zwłaszcza relacji pokrzywdzonej i oskarżonych w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego, to ewidentnie doszedłby do przekonania o sprawstwie i winie oskarżonych.” Nadto Sąd Apelacyjny podkreślił, że w ramach stawianego w tej sprawie zarzutu obowiązkiem Sądu Okręgowego „było także rozważenie możliwości zakwalifikowania czynów oskarżonych z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 294 § 1 kk.”, a swoje stanowisko także w tym zakresie obszernie uzasadnił.

Konsekwencją stanowiska zajętego przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie była w sposób oczywisty konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i

przekazania go do ponownego rozpoznania. W tym zakresie nie doszło zatem do rażącego naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., skoro co oczywiste z treści tego przepisu wynika konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku w razie przeszkody w wydaniu orzeczenia merytorycznego z powodu przesłanki wskazanej w art. 454 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego umorzono postępowanie. Oczywiście zatem prawidłowym wskazaniem w rubryce 5.3.1 uzasadnienia sporządzonego na formularzu UK2 dla uchylenia wyroku powinno być zakreszenie pkt. 5.3.1.4.1 (art. 545 § 1 k.p.k.) zamiast zakreślonego pkt. 5.3.1.2.1 (konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości). Jednak w układzie okoliczności tej sprawy, a przede wszystkim w świetle treści uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie oczywistym jest, że zachodziła konieczność uchylenia wyroku i przekazania go do ponownego rozpoznania, o której mowa w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Nadto, w układzie procesowym, jaki wyłonił się w toku niniejszego postępowania Sąd I instancji będzie też w istocie zobowiązany do przeprowadzenia przewodu sądowego w całości. Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie mieściło się zatem w granicach kompetencji tego Sądu wyznaczonych obowiązkiem przeprowadzenia rzetelnej kontroli instancyjnej i zostało należycie umotywowane.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia uniewinnionego od kosztów postępowania, Sąd Najwyższy obciążył go nimi w tej sprawie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

(kf)

[ms]

